

द्रव्यविज्ञानम् नामरूपज्ञानं च
चतुर्थपत्रम्

अतिलघुत्तरीयाः पुराणाः।

1) गुरु, शिष्य इत्यादीनां वर्णनं कुत्र आसीत् ?

उत्तरः चरकसंहितायाः विमानस्थानस्य रोगत्रिषागितीयाह्याद्ये आसीत्।

2) द्रव्यगुणबालत्रयं व्याख्या लिखत।

उत्तरः द्रव्याणां गुणकर्माणि प्रयोगाधीविद्यास्तथा।
सर्वेषु यत्र वर्णयन्ते शास्त्रं द्रव्यगुणं हि तत्र॥

3) रसाः के ?

उत्तरः रसाः स्वादुम्ललवणातिक्वोषणकषायकाः।

4) रसायनं नाम किम् ?

उत्तरः रसायनं च तद्धेतुं श्रेयं जरात्याधिनाशनम्।
यथाऽमृता रुदन्ती गुग्गुलुश्च च हरीतकी॥

5) क्वचिकित्सायाः कति पादाः सन्ति।

उत्तरः चतुष्पादाः सन्ति।

6) हरीतक्याः कति प्रकाराः सन्ति ?

उत्तरः हरीतक्याः सप्त प्रकाराः सन्ति।

7) बृहत्पञ्चमूलानि कानि ?

उत्तरः श्रीफलः सर्वतोभद्रा पायला गणिकाटिका।
श्रीजाका पञ्चशिखरैः पञ्चमूलं महमतम्॥

8) लघुपञ्चमूलानि कानि ?

उत्तरः शाकपिपी चूरीपिपी वातकी कण्टकारिका।
गोद्वारः पञ्चशिखरैः कनिष्ठं पञ्चमूलकम्॥

9) त्रिफला का ?

उत्तरः रुका हरीतकी शोड्या त्र्यो-च शोड्यो विभीतकी।
चत्वार्थमूलकान्येव त्रिफलं प्रकीर्तितम्॥

10) वीथि कति विधयः ?

उत्तरः वीथि द्विविधं आसीत्।